

Juryrapport Milieuprijs Westenweurt 2009

Leden van de jury:

- Ben Banning, Statenlid CDA Gelderland, Lid van de commissie Ruimtelijke ordening, Milieu en Wonen en actief in duurzaam ondernemen
- Wiet Benda, voorzitter MKB Nijmegen, fractievoerder voor Nijmegen NU in gemeenteraad Nijmegen, voormalig voorzitter WKS
- Ben Dankbaar, Radboud Universiteit Nijmegen, hoogleraar innovatiemanagement (juryvoorzitter)
- Stefan Nooijens, Bouwstoffen Industrie Weurt, winnaar Milieuprijs Westenweurt 2007
- Ekko Smith, gemeenteraadslid Beuningen
- Henk Stevens, Stichting de Zevenheuvelenloop (tot 1 juli 2009), winnaar MVO-award 2009

Ondersteuning van de kant van de Gemeente Nijmegen:
Jan Luijten, Anne Hurkens, Colet Falke

1. Voordracht van kandidaten

In september 2009 heeft de gemeente Nijmegen een groot aantal relevante organisaties aangeschreven met het verzoek om bedrijven te nomineren voor de milieuprijs Westenweurt 2009. De bedrijven moesten gevestigd zijn op het bedrijventerrein TPN-WEST en zouden zich op de volgende punten moeten onderscheiden:

- * bijdrage aan de luchtkwaliteit, geur en geluid
- * reductie van de CO₂-uitstoot (bijvoorbeeld door de reductie van ritkilometers)
- * innovativiteit
- * uitvoerbaarheid door anderen ('copy potential')
- * voorbeeldgedrag

Uiteindelijk zijn van de volgende organisaties voordrachten ontvangen:

Overheden

- Gemeente Nijmegen
- Provincie Gelderland (de provinciale handhaver)
- Stadsregio Arnhem Nijmegen
- Nijmeegs Energie Convenant

Belangenorganisaties

- Gelderse Milieufederatie
- Vereniging Leefmilieu
- Milieuadviesbureau MOB
- Dorpsbelang Hees
- Kamer van Koophandel
- Waterkwartier
- MKB Nijmegen

Daarnaast hebben enige bedrijven gebruik gemaakt van de mogelijkheid om zichzelf voor te dragen. In totaal zijn 11 bedrijven voorgedragen.

De jury heeft in een eerste ronde de 11 voorgedragen bedrijven besproken en vergeleken op grond van de informatie die door de voordragende organisaties was verstrekt, aangevuld met informatie die door de bedrijven zelf op hun website wordt verstrekt en uiteraard de kennis die binnen de jury al aanwezig was. Uitkomst van deze verkenning was dat drie bedrijven door de jury genomineerd werden voor de prijs. De drie bedrijven zijn daarover vervolgens geïnformeerd en alle drie gaven te kennen dat zij graag in aanmerking wilden komen voor de prijs. Het gaat om de volgende bedrijven:

- ARN B.V.
- Cornelissen Transport
- Electrabel

2. Bezoek bij de genomineerde kandidaten

De drie bedrijven zijn op 26 en 27 november door vrijwel de voltallige jury bezocht. Ter plaatse werd de jury geïnformeerd over de aard van het bedrijf en in het bijzonder over maatregelen en beleid op grond waarvan het bedrijf in aanmerking meende te komen voor de milieuprijs. De jury heeft

geprobeerd zich een integraal oordeel te vormen van de milieumaatregelen die door het bedrijf genomen worden, d.w.z. dat er gekeken is naar datgene wat men doet op het gebied van bestrijding van luchtverontreiniging, geluidshinder, stankoverlast, onnodig transport en eventueel andere vormen van aantasting van het leefmilieu. Daarbij is ook het oordeel van de handhaver over het betrokken bedrijf meegewogen (waarbij aangetekend moet worden dat in dit geval Cornelissen onder de gemeentelijke handhaver valt, terwijl de andere twee bedrijven vallen onder provinciaal toezicht). De jury heeft zich in haar uiteindelijk oordeel vooral laten leiden door concrete maatregelen en investeringen die daadwerkelijk door de bedrijven gedaan zijn en niet door plannen voor de toekomst. De aandacht richtte zich op maatregelen die bijdragen aan het minimaliseren van een mogelijke negatieve impact van het bedrijf op het leefmilieu. Dat die impact niet altijd nul zal zijn, spreekt bijna vanzelf, maar het is toch goed om daar op te wijzen. Bij een bedrijf waar niets wordt aangevoerd en niets wordt afgevoerd, zullen minder transportbewegingen plaatsvinden dan bij een bedrijf dat zijn geld verdient met transporteren. Bij een bedrijf dat een vluchtige stof verwerkt, is het soms onvermijdelijk, dat je iets ruikt. Bij een prijstoekenning gaat het er om of een bedrijf al het mogelijke en liefst meer dan het wettelijk voorgeschreven minimum doet om de milieuoverlast te beperken. Behalve naar de concrete milieu-effecten heeft de jury ook gekeken naar de mate van innovativiteit van de getroffen maatregelen en de voorbeeldwerking van deze maatregelen.

ARN

De afvalenergiecentrale ARN is in 1985 opgericht als nutsbedrijf met uitsluitend overheden als aandeelhouder. Sinds 2007 neemt het Duitse familiebedrijf Remondis voor bijna 40% deel in de onderneming. De deelnemende overheden hebben vanaf het begin hoge milieueisen gesteld aan het bedrijf, maar in de loop der tijd is er ook steeds meer aandacht gekomen voor kostenverlaging en winst voor de aandeelhouders. De achtergrond daarvoor is niet alleen en niet zozeer winst-maximalisatie maar de strategische keuze om de continuïteit van het relatief kleine bedrijf veilig te willen stellen door voorop te lopen in het streven naar meer duurzaamheid. Meer dan in het verleden is het bedrijf nu dus doelbewust bezig met "geld verdienen met duurzaamheid." Daarbij wordt o.a. creatief gebruik gemaakt van het feit dat de rioolwaterzuivering dichtbij zit. De zuiveringsinstallatie maakt gebruik van restwarmte van ARN en ARN gebruikt het effluent van de rioolwaterzuivering als koelwater, waarmee 300.000 kubieke meter onttrekking aan het grondwater overbodig is geworden. Ondanks het feit dat het bedrijf al zeer zuinig omgaat met energie, heeft men zich in het kader van het Nijmeegs EnergieConvenant verplicht tot een reductie van CO₂ uitstoot met 9% in de komende drie jaar. Dat zou o.a. moeten lukken door de bouw van een vergistingsinstallatie waarin GFT wordt omgezet in aardgas (waarna het restmateriaal alsnog wordt gecomposteerd). Sinds het begin van deze eeuw heeft het bedrijf zeer veel energie gestoken in communicatie met omwonenden en met milieuorganisaties. Het aantal klachten over geur is in de loop der tijd tot bijna nul gereduceerd.

Cornelissen Transport

Het Transportbedrijf Cornelissen heeft zich in het afgelopen jaar geprofileerd met het LinX project, waarmee het bedrijf milieuvriendelijke oplossingen wil aandragen voor de problemen rond het transport van goederen naar en van bedrijven en winkels in de binnenstad van Nijmegen. Het bedrijf werkt al langer met lange zware voertuigen (LZV's). Samen met een carrosseriebouwer is een eigen concept ontwikkeld, dat speciaal geschikt is voor vervoer naar binnensteden. Daardoor halveert het aantal ritten, hetgeen leidt tot minder uitstoot van CO₂. Het LinX-project voorziet in een centrale terminal waar de LZV's hun containers lossen, die vervolgens met behulp van gas-aangedreven trekkers en in een later stadium met elektrische voertuigen naar de binnenstad gebracht worden. De eerste aardgastrekker is inmiddels aangeschaft, waarbij aanzienlijke meerkosten worden gemaakt vergeleken met een dieseltrekker. Cornelissen ziet het project als een open platform, waar andere initiatieven rond het binnenstadsvervoer ook op kunnen aansluiten. Met het LinX-project probeert het bedrijf door innovatie een antwoord te vinden op de gevolgen van de economische crisis, waarbij men nieuwe afzetmogelijkheden hoopt te creëren door creatief in te spelen op de problemen waar de overheid in steden als Nijmegen mee worstelt. Het project zal na realisatie ongetwijfeld bijdragen aan verbetering van de luchtkwaliteit en reductie van de CO₂ uitstoot in Nijmegen. Er is sprake van innovatie, waarbij o.a. technieken rond de aardgastrekker voor en door Cornelissen verder zijn ontwikkeld. Het LinX-project kan voorbeeldwerking hebben naar andere bedrijven en steden en is als zodanig goed door anderen te kopiëren.

Electrabel

De Electrabel-centrale in Nijmegen is onderdeel van een groter concern. Tot in het recente verleden heeft het bedrijf regelmatig met de milieubeweging en omwonenden in de clinch gelegen. Sinds enige

tijd streeft het bedrijf een beleid van meer openheid en transparantie na. Ook Electrabel neemt deel aan het Nijmeegse EnergieConvenant. Recentelijk heeft het bedrijf het initiatief genomen voor de bouw van een biomassainstallatie, waarin houtpellets uit Canada verbrand zullen worden. Wanneer de installatie op volle toeren draait zal het gebruik van fossiele brandstoffen met zo'n 25% gereduceerd kunnen worden (in 2008 werd 1,4 miljoen ton steenkool verstoekt in de centrale). Daarnaast wordt in samenwerking met E-on en Hitachi een proeffabriek gebouwd voor de afvang van CO₂. Deze proef is van belang voor de in voorbereiding zijnde nieuwe centrales elders. De aanvoer van steenkool en andere grondstoffen geschiedt bijna volledig over water. De aanvoer van hout gaat nu nog over de weg maar zal in de toekomst ook per schip plaats vinden.

3. Uitslag

Het zijn drie zeer ongelijksoortige bedrijven, die door de jury toch op de een of andere manier met elkaar vergeleken moesten worden. Alle drie bedrijven tonen een duidelijke bereidheid om te investeren in milieu. Ze doen meer dan ze wettelijk moeten doen en soms ook meer dan pure rendementoverwegingen vereisen. De jury prijst Electrabel voor het feit dat men nu zo ver is dat men ook door omwonenden voor deze prijs wordt voorgedragen. Niet alleen de verbeterde communicatie, maar ook de investeringen in de biomassainstallatie zijn indrukwekkend, maar de jury vindt het wat vroeg om na jaren waarin het bedrijf bepaald niet voorop liep, nu al een prijs toe te kennen. De jury hoopt dat Electrabel doorgaat op de ingeslagen weg en suggereert dat er ook nog mogelijkheden liggen in het gebruik van restwarmte, die nu nog via het koelwater en de lucht verloren gaat. De keuze tussen de twee andere bedrijven Cornelissen en ARN was zo mogelijk nog moeilijker. De jury is onder de indruk van het enthousiasme en de investeringen van Cornelissen in het LinX-project, maar zij kiest uiteindelijk voor ARN als prijswinnaar van 2009. Dit bedrijf werkt nu al gedurende vele jaren consistent, innovatief en in goede harmonie met de omwonenden aan een duurzame omgang met de enorme afvalstromen die onze samenleving genereert. Sinds 2008 heeft het bedrijf een nieuwe strategie, die naast verbranding nieuwe activiteiten omvat o.a. op het gebied van recycling, hergebruik en vergisting. Deze omvattende aanpak heeft de jury bijzonder aangesproken. Dat het bedrijf door verschillende milieuorganisaties werd voorgedragen spreekt boekdelen. Om dat te bereiken, moet je wel iets doen.

Namens de jury

Ben Dankbaar

18.12.2009